

Toelichting op leggerwijziging Rijnkade Arnhem

Van : Ing. L. Post
Organisatieonderdeel : Waterkeringen en Vaarwegbeheer
Datum : 18 juni 2021
Onderwerp : Toelichting op de leggerwijziging Rijnkade Arnhem, behorend bij bestuursvoorstel van het college van Dijkgraaf en Heemraden d.d. 17 augustus 2021 tot definitieve vaststelling van de leggerwijziging Rijnkade Arnhem.

Legger Waterkeringen

In de Legger Waterkeringen worden conform de Waterwet de ligging, vorm, afmeting en constructie van de waterkeringen en de daarin liggende kunstwerken vastgelegd. Op basis van de Waterschapswet worden in de legger ook de onderhoudsplichtigen en onderhoudsplicht vastgelegd. Daarnaast bevat de legger de begrenzing van de kern-, beschermings- en buitenbeschermingszones en het profiel van vrije ruimte. In deze zones zijn de bepalingen van de Keur, de beleidsregels en algemene regels van toepassing. De zones zijn gebaseerd op de ligging en constructie van de waterkering en de bodemopbouw onder en aan weerszijden van de waterkering. Wijzigingen hierin leiden tot wijzigingen van de legger, waaronder de zoneringen.

Tijdelijke aanpassing van de Legger Waterkeringen

Als projecten worden uitgevoerd, waarbij fysieke wijzigingen plaatsvinden aan waterkeringen of als normen of inzichten wijzigen, dan heeft dat dus vaak consequenties voor de legger. Er vindt dan een aanpassing van de legger plaats.

Als kan worden voorzien, dat projecten leiden tot een wijziging van de leggerzones rondom waterkeringen, dan is het gebruikelijk om voorafgaand aan de daadwerkelijke realisatie van het project een of meerdere zones alvast te wijzigen. Op die manier kan worden voorkomen, dat er ontwikkelingen in en rondom het projectgebied plaatsvinden, die de dijkversterking bemoeilijken of kostenverhogend werken. Het waterschap kan op dat moment vanuit haar rol van bevoegd gezag ontwikkelingen in (de directe nabijheid van) het projectgebied reguleren via een watervergunning. Dit speelt vooral bij verlegging van het tracé van waterstaatswerken en bij constructieve aanpassingen van de waterkering. De leggerwijziging die op dat moment plaatsvindt heeft alleen betrekking op de zonering, omdat de constructie en de ligging van de waterkering vaak nog niet exact bekend is en enige optimalisatie in de uitvoering van het werk door de aannemer mogelijk is. Bovendien is het doel van dat moment om ervoor te kunnen zorgen, dat het toekomstige gebied van de waterkering kan worden beschermd.

Regels binnen de zonering op en langs een waterkering

De wijzigingen beperken zich tot een uitbreiding van de beschermingszone aan de binnendijkse (land)zijde van de waterkering. De wijziging heeft daarmee alleen betrekking op openbare grond in bezit van de gemeente Arnhem. De wijziging is voorafgaand aan het bestuursbesluit van het waterschap afgestemd en overeengekomen met de gemeente Arnhem.

Binnen de zoneringen gelden de regels uit de Keur (na inwerkingtreding van de Omgevingswet is dat de Waterschapverordening). Deze regels gelden ter bescherming van de waterkering en zijn van belang voor de hoogwaterveiligheid van het achter de waterkering gelegen gebied. Het uitgangspunt van Waterschap Rijn en IJssel bij het opstellen van een Legger Waterkeringen is, dat de zones zoveel mogelijk op maat worden aangepast. Daarmee wordt onnodige regeldruk voorkomen. Een legger op maat kan pas worden opgesteld op het moment dat de definitieve ligging en constructie van de waterkering bekend is. Om die reden vindt altijd na realisatie van een aanpassing van een waterstaatswerk opnieuw een leggerwijziging plaats, waarin dat maatwerk in de legger wordt gerealiseerd.

Samenhang met de dijkversterking

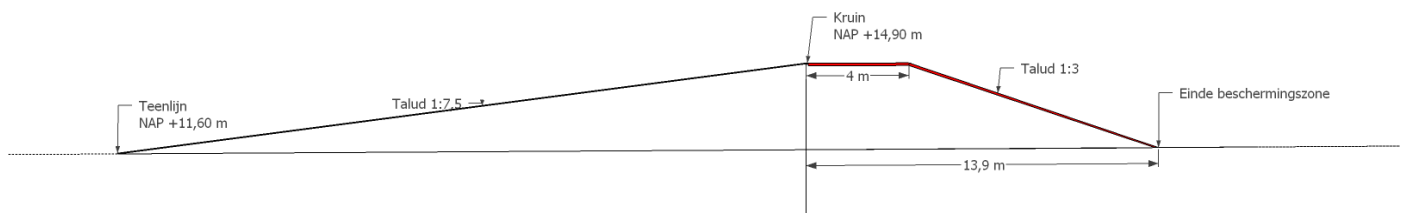
De wijziging van de legger ter hoogte van het Roermondsplein te Arnhem hangt direct samen met het dijkversterkingsproject Rijnkade Arnhem. Het Projectplan heeft betrekking op de voorbereiding en realisatie van de dijkversterking. De legger betreft de bescherming van de (toekomstige) waterkering.

Toelichting op de tijdelijke wijziging

De Rijnkade in Arnhem voldoet over een lengte van 1,2 kilometer niet aan de norm die wettelijk is gesteld voor het keren van een hoogwater en moet voor de waterveiligheid versterkt worden. Daarbij wordt de kade versterkt voor de lange termijn op basis van de nieuwste technische inzichten.

Over de volledige lengte is in meer of mindere mate sprake van aanpassingen aan de waterkering. Toch wordt de legger niet over de volledige lengte van het dijkversterkingstraject aangepast. Over het grootste gedeelte van de waterkering lijkt de bestaande zonering al voldoende om ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen reguleren ten behoeve van de bescherming van de huidige en toekomstige waterkering. Op die gedeelten waar geen risico is voor de uitvoering van de versterkingswerkzaamheden en de hoogwaterveiligheid hoeven op dit moment geen aanpassingen aan de zoneringen in de legger plaats te vinden. Een uitzondering hierop is het gedeelte ter hoogte van het Roermondsplein. Omdat hier zowel de constructie als de ligging van de waterkering significant veranderen, is wél een wijziging van de zonering nodig. Momenteel is nog sprake van een waterkering, die bestaat uit een keerwand. Na dijkversterking is op deze locatie sprake van een groene waterkering, uitgevoerd in grond. Omdat de waterkering aan de rivierzijde al voldoende wordt beschermd door de huidige zoneringen rond de waterkering, beperkt de tijdelijke wijziging van de zonering zich tot de zone aan de landzijde.

Bij de wijziging van de zonering is uitgegaan van een vaste afstand van 13.25 meter uit de referentielijn van de nieuwe waterkering. Deze afstand is gebaseerd op een standaarddijkprofiel bij de toekomstige kerende hoogte van de waterkering. Om die afstand te kunnen bepalen is de hoogte van de theoretische binnenteen bepaald aan de hand van de hoogte van de buitenteen (aansluiting dijktaf op vlak maaiveld aan de rivierzijde). Dit leidt tot een theoretisch profiel van de nieuwe waterkering (zie figuur 1) met bijbehorende zone.

Figuur 1 Theoretisch dijkprofiel ter hoogte van Roermondsplein

Beleidsmatige begrenzing van de tijdelijke zone

Uit figuur 1 is af te leiden dat de afstand tussen de nieuwe referentielijn van de waterkering en de theoretische binnenteen 13.90m bedraagt. Deze afstand reikt iets verder dan de openbare grond (in eigendom bij de gemeente Arnhem). Beleidsmatig is de tijdelijke beschermingszone daarom afgekapt op een afstand van 13.25m. Hiermee valt de beschermingszone volledig op openbare grond. Na realisatie van de waterkering zullen de zoneringen definitief worden bepaald op basis van het gerealiseerde ontwerp.